

A REFORMÁTUS TEMPLOM THE REFORMED CHURCH

(145.) Az 1907 körül készült lap bal szélén a református templom látható, amelyet akkoriban Tokay István lelkész vezetett.
The reformed church features on the left side of this 1907 postcard which was led by pastor István Tokay at that time.

 A zömében katolikusok lakta Hatvanban az 1880-as években elinduló gazdasági fejlődés hatására mind több protestáns vallású költözött. Hitéletüket fontosnak tartva 1892. szeptember 4-én megalakították a „Hatvani egyesült protestáns egyházközséget”, mely célul tűzte ki templomuk felépítését egy állandó lelkész foglalkoztatásával. 1896. május 29-én a református és az evangélikus felekezet „unió-szerződést” kötött, 1897. november 20-tól pedig kinevezték Tokay Istvánt missziós lelkésznek. 1898. október 1-jére elkészült a puritán stílusú templom, melynek egyetlen külső dísz a főhomlokzaton lévő barokk hatású attika, mely a bádogtetős toronyhoz csatlakozik. 1902-ben már anyaegyházzá váltak, és egy évtized múlva már 23 szórányparcella tartozott ide. A két világháború között pezsgő közösségi élet jellemezte a református gyülekezetet, amelynek keretében több egyesület is alakult. A II. világháború és az azt követő politikai változások, a szegénység, a lehetetlen közállapotok, és az utazási anomáliák tovább nehezítették mind a helyi, mind a szóránymunkát.

Sőt a Tabán úti lakótelep építése az 1960-as években a templom létét is megkérdőjelezte. Az akkori lelkésznek úgy sikerült megmentenie Isten házáat, hogy belegyezett a templomkert elvételébe, a régi parókia lebontásába, és így kisebb teleknagságon, de megmaradhatott a templom. A kártalanítás összegéből 1967-ben Orosz Ferenc lelképásztor áldozatos munkával felépített egy új szárnyat a templomhoz, ami gyülekezeti ház és lelkészlakás napjainkban. Jelenleg Hatvanon kívül 11 helyen folyik a szórányparcellák munkája.

(Szerk. megj.: A képaláírásoknál szereplő Erzsébet tér mai neve Dózsa tér. Az 1920–30-as években a mai Erzsébet tér neve Ferenc József tér volt.)

 Following the economic development started in the 1880s, more and more Protestants moved to Hatvan where the majority of the population was catholic. They established the United Protestant Congregation of Hatvan on 4 September 1880 and set themselves the task of constructing their church and employing a pastor. On 29 May 1896, the reformed and the evangelists concluded a „union-agreement”, and then on 20 November 1896 they appointed István Tokay mission pastor. The puritan style building of the church was finished by 1 October 1898 which has only one ornament outside – the baroque style attica on the façade joining the tower covered with tin plates. In 1902, it became a mother-church and 12 settlements belonged to it a decade later. The reformed congregation had a teeming communal life between the two world wars and they established several unions. The World War II and the political changes afterwards, the poverty, the general conditions and the difficulties of travelling, these all hindered their work related to strengthening the congregation locally and regionally.

Indeed, the construction of the housing estate in Tabán Street was a real threat to the existence of the church in the 1960s. However, the pastor succeeded to save it by bringing about an agreement. Though the church lost its garden and even the old parsonage was demolished, it could remain on a smaller territory. As a result of the hard work of pastor Ferenc Orosz, a new wing was added to the church in 1967 the cost of which were covered by the compensation, and which serves these days as congregational room and the residence of the pastor.

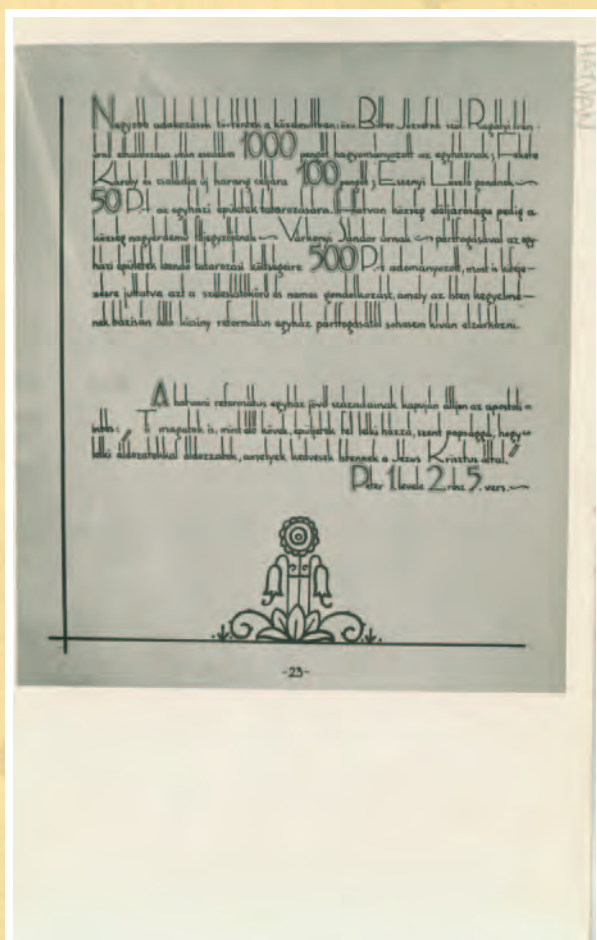

A református templom

 (146.) Kevesen tudják, hogy Szász Károly püspök az egri királyi építészeti hivatal mérnökével, Kiss Sándorral tárgyalt a templom terveiről, aki már költségvetést is készített az építkezéshez. Ám azok a tervek végül papíron maradtak. Az ún. Morvay-féle telken Ungvári Antal jászberényi építész tervei alapján készült el az egytornyú templom és a paplak, mely a zömmel vasutasok és családtagjaik alkotta evangélikus és református gyülekezet otthona lett, mint ezt az 1914-ben készített fotó is tanúsítja. Két harang került a toronyba, melyekből a nagyobbikat a katolikus Tráber Károly öntette. A templom mellett lévő házzal szemben állt a községi óvoda épülete.

 Only less people know that bishop Károly Szász negotiated the plans of the church with the designer of the Royal Architectural Office in Eger Sándor Kiss who had prepared the budget of the construction. Yet, those plans had not been realized. The one-tower church and the parsonage were built according to the plans of architect Antal Ungvári, which became the home of the evangelist and reformed congregation formed mainly by the railway employees and members of their families, as proven by this photo of 1914. Two bells were placed in the tower of which the larger was founded to the order of the catholic Károly Tráber.

 (147.) Közös összefogással, képviselő-testületi hozzájárulással és nagylelkű adományozók révén épülhetett fel Isten háza az akkori Erzsébet (a mai Dózsa) téren. Ezen az 1930-as évek közepén készült egyedi kivitelezésű, a gyülekezet által kiadott kalligrafikus képeslapon az újabb adományozóknak – Bitter Józsefné, Fekete Károly, Hatvan község elöljárósága – mondtak köszönetet, akik jórészt a templom renoválásához nyújtottak támogatást.

 The house of God could be erected on the former Erzsébet (present-day Dózsa) Square by mutual collaboration, contribution of the body of representatives and donations. This calligraphic picture postcard was issued by the congregation in the middle of the 1930s, and served as an expression of thanks to those who gave further donations especially for the renovation of the church, such as Bitter Józsefné, Károly Fekete, and the local board.

A református templom

Hatvan

Ref. templom

 (148.) A feljegyzések szerint 1912-ben, 1916-ban, 1926-ban és 1935-ben is renoválni kellett a templomot, de csak a Ring cég által végzett két utolsó munkát tartották elfogadhatónak. 1935-ben elkészült evangélikus testvéreik temploma Újhatvanban, így ez az épület a református gyülekezet kezelésébe került, mint ezt az 1937-ben készült lap felirata is mutatja.

 According to the records, the church had to be renovated in 1912, 1916, 1926 and 1935. The two latter were made by the firm Ring and only their works were considered appropriate. The church of their evangelic brothers and sisters had been finished in Újhatvan in 1935, so this building was taken over by the reformed congregation, as proven by the inscription of this postcard of 1937.

 (149.) Az 1940-es évek elején a gyülekezetet Nagy Ferenc vezette, aki az 1910-es évek végén Pittsburgben, Clevelandben, New Yorkban szolgált, és első verseskötetete Túl az Óperencián címmel is itt jelent meg. Hazatérve még 3 kötetet publikált. 1943-ban Hatvanba helyezték, és nyugdíjazásáig, 1955-ig volt a helyi és 35 szórvány gyülekezet vezetője. Végakarátának megfelelően hamvait a hatvani református templom falában helyezték örök nyugalomra.

 The congregation was led at the beginning of the 1940s by Ferenc Nagy who was in service in Pittsburg, Cleveland and New York at the end of the 1910s, and his first book of verses Beyond the Seven Seas had been published in the US. He brought out three more volumes after he had returned. He was sent to Hatvan in 1943 and was the leader of local and 35 other smaller congregations until his retirement in 1955. His ashes were put into the wall of the reformed church of Hatvan, according to his last will.

Róm. kath. templom

Ref. templom

Hősi emlékmű

Hatvan

Polgári iskola

A református templom

Orosz Ferenc lelkész

 (150.) Ezen az 1983-ban készített lapon már látható, hogy a templomkert és a parókia államosításáért kapott kártalanítási összegből hogyan nyerte el az épület végső formáját. A templomhoz hozzáépítve a gyülekezeti ház és a lelkészlak, amelynek csak egy kis részlete látható. Bár a képen nem szerepel, de a templom körül már a Tabán úti lakótelep többemeletes panelépületei magasodnak.

 This 1983 postcard shows how the building looked when it was finished on the account of the compensation received for the nationalization of the church garden and the parsonage. The postcard shows the congregational house and a small part of the parsonage which were added to the church. Though it is not visible on the picture, the buildings of the housing estate had already been erected behind the church.

A régi parókia épülete

 (151.) A templom 100 éves fennállásának évfordulójára a gyülekezet megjelentetett egy képeslapot, ahol a külső homlokzat mellett a templomhajóról, a szószékről és a református vallás szimbólumát megőrkítő hímzésről is láthatunk felvételeket. Evangélikus testvérgyülekezetükkel közösen tartják a Protestáns esték rendezvénysorozatukat a könyvtárban. A 2001-es népszámláláskor 950 fő vallotta magát református vallásúnak Hatvanban.

 The congregation issued a picture postcard on the centenary of the church which features photos of the outer façade, the nave of the church, the pulpit, and the embroidery representing the symbol of reformed faith. The Reformed organize their programmes Protestants Evenings in the library together with the evangelist congregation. On the 2001 census 950 citizens declared to profess the reformed faith in Hatvan.